

BMEGEÁTAKM1 Az áramlástan alapjai (VBK, Környezetmérnök BSc) 5×18p=max.90p

BMEGEÁTAT01 Áramlástan (GPK, Ipari termék- és formatervező BSc) 5×14p=max.70p

BMEGEÁTAM11 Áramlástan I. (GPK, Mechatronikai mérnök BSc) 5×18p=max.90p

KIDOLGOZÁSI IDŐ 120 perc

ÍRÁSBELI VIZSGAFELADATSOR

EREDMÉNYHIRDETÉS és SZÓBELI hely/idő: 14:00h, D515 (Dr. Suda J.M.)

HELY:	NEPTUN kód:	NÉV:	Személyazonosság ellenőrzés
		ALÁÍRÁS:	

Dátum: 2016/01/21 Csüt 8:15h-10:15h HELY: KF51 (AudMax)

Kérjük, kizárólag tollal dolgozzon! Számológépen kívül semmilyen más segédeszköz nem használható!

1. FELADAT

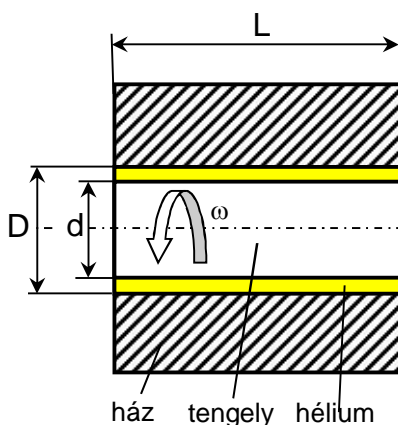
Egy $P=1\text{mW}$ teljesítményű kísérleti mikromotor hermetikusan zárt egysége hélium gázzal van feltöltve.

A $\varnothing D=0,7\text{mm}$, $L=5\text{mm}$ hosszú álló házban a $d=0,6\text{mm}$ átmérőjű motortengely állandó $\omega=1000$ 1/s szögsebességgel forog. A ház és tengely közötti koncentrikus rést ismeretlen viszkozitású, $\rho=0,2\text{kg/m}^3$ sűrűségű hélium gáz tölti ki. Az ún.

légrés-vesztégteljesítmény ekkor a motorteljesítmény 1%-a, amely a tengely és ház közötti rést kitöltő viszkózus közegben való forgatása során keletkező csúsztatófeszültség legyőzésére fordítódik.

FELTÉTELEK: ρ =áll., μ =áll., stacioner állapot, lineáris sebességprofil a vékony réssben, a Newton-féle viszkozitási törvény használható.

KÉRDÉSEK: Számítsa ki ekkor a réssben ébredő csúsztatófeszültség értékét és a hélium kinematikai viszkozitását!

1. PÉLDA	
2. PÉLDA	
3. PÉLDA	
4. PÉLDA	
5. PÉLDA	
Ipari termék- és formatervező AT01 írásbeli	/max.70p
Környezetmérnök AKM1 írásbeli	/max.90p
Mechatronikai mérnök AM11 írásbeli	/max.90p
SZÓBELI VIZSGA	
TÉTEL Nr.: [ ], [ ]	/max10p
ÉVKÖZI PONT	
AT01 mérések	20p/
+fak. ZH pont	+15p/
ÖSSZPONTSZÁM 100p/	
ÉRDEMJEGY:	
ALÁÍRÁS	oktató
	A kapott érdemjegyet tudomásul veszem.
	hallgató

2. FELADAT

Térfogatáram-mérés céljából Venturi-csővet építünk be egy vízszintes tengelyű csővezetékbe. A függőleges szárú, higannyal töltött U-csöves manométer körvezetékekkel csatlakozik az „1” és „2” keresztmetszetekben kialakított statikus nyomás megcsapolásokhoz. A manométerről leolvasott higany kitérés $\Delta h = 80\text{mm}$. A manométer jobboldali szárában lévő higanyfelszín és a csőtengely közötti szintkülönbség $H = 2\text{m}$.

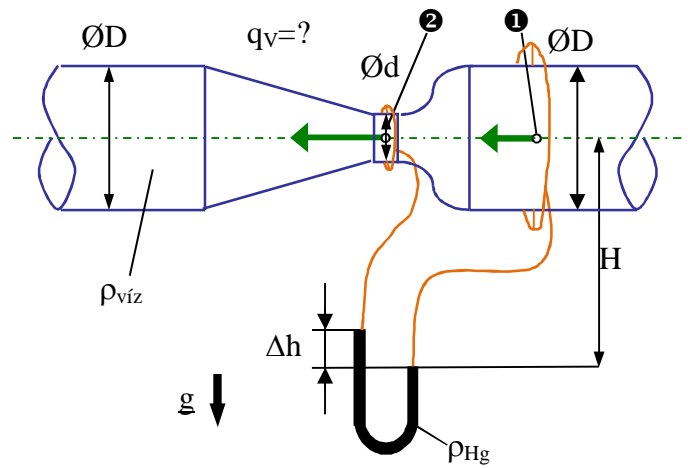
Feltételek: $\rho = \text{áll.}$, $\mu = 0$, stacioner áramlás.

ADATOK: $D = 300\text{mm}$ $d = 100\text{mm}$

$g = 10\text{N/kg}$ $H = 2\text{m}$

$\rho_{\text{víz}} = 1000\text{kg/m}^3$ $\rho_{\text{Hg}} = 13600\text{kg/m}^3$

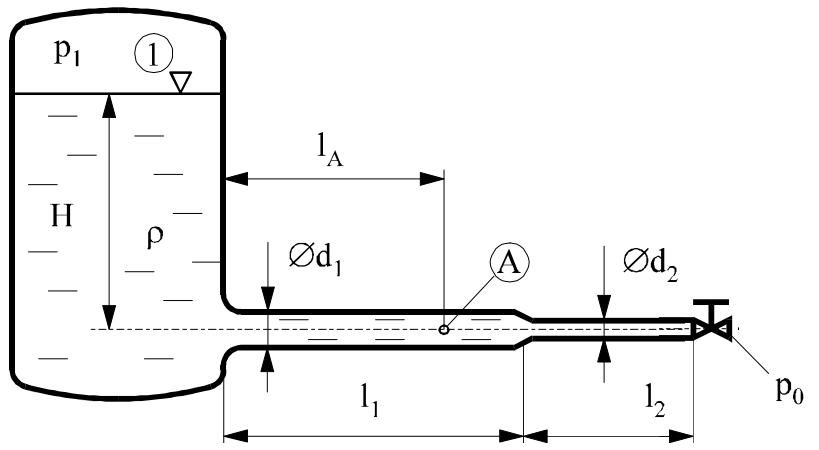
KÉRDÉSEK: Határozza meg az „1” és „2” keresztmetszetekben érvényes statikus nyomások különbségét, a víz „1” pontbeli áramlási sebességét és a víz térfogatáramát!

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

3. FELADAT

Egy $p_1 = 2,5 \text{ bar}$ nyomású, vízzel töltött zárt fedelű tartályhoz csatlakozó vízszintes tengelyű csővezeték végén egy alapállapotban zárt szelep található. FELTÉTELEK: $\mu=0$; $\rho=\text{áll.}$; $A_{\text{tartály}} \gg A_{\text{cső}}$; a tartályt a csővel és a csőszakaszokat egymással elhanyagolható hosszú csőidomok kötik össze, a szelep hossza is elhanyagolható. A csővégi szelep be- és kilépő keresztmetszetei a d_2 átmérőjű csőével azonosak. ADATOK:

$$p_0 = 10^5 \text{ Pa} \quad \rho = 1000 \text{ kg/m}^3 \quad g = 10 \text{ N/kg} \quad H = 5 \text{ m}$$

$$d_1 = 50 \text{ mm} \quad d_2 = 25 \text{ mm} \quad l_1 = 10 \text{ m} \quad l_2 = 5 \text{ m} \quad l_A = 7 \text{ m}$$

KÉRDÉSEK:

- A szelep hirtelen nyitásának ($t_0=0\text{s}$) pillanatában mekkora az „A” pontbeli gyorsulás? $a_{A,t_0}=?$
- Mekkora az „A” pontbeli gyorsulás abban a nyitás utáni $t_0 < t < \infty$ időpillanatban, amikor a csővégi kiáramlási sebesség éppen 10 m/s ? $a_{A,t}=?$
- Mekkora az „A” pontbeli áramlási sebesség stacioner áramlási állapotban? $v_{A,t=\infty}=?$

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

4. FELADAT

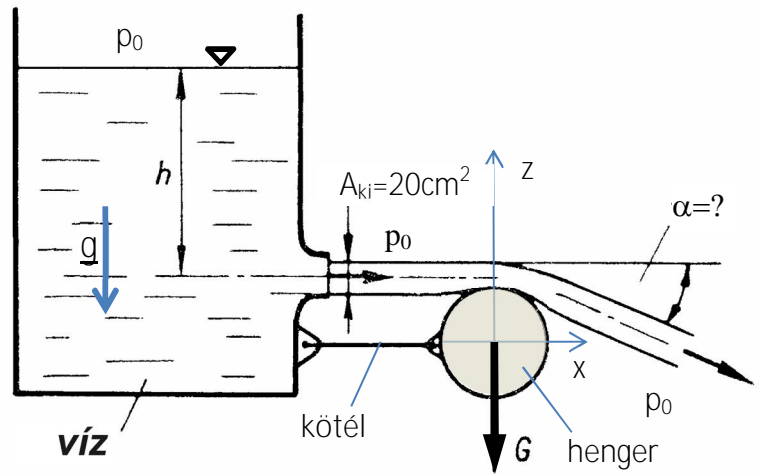
Egy felül nyitott tartályhoz vízszintes (x tengellyel párhuzamos) kötéllal kikötött $G=50\text{N}$ súlyú hengerre a tartályból víz szabadsugár áramlik rá vízszintesen. A vízszög a hengerről való leáramlás után ismeretlen α szögben eltérül (Coanda-effektus). A henger az ábrán látható helyzetében egyensúlyban van. FELTÉTELEK: $\rho=\text{áll.}$; $\mu=0$, stacioner áramlás, a tartályon kívüli folyadék szabadsugárra a nehézségi erő hatása elhanyagolható. ADATOK:

$$g=10\text{N/kg}; \quad p_0=10^5\text{Pa}; \quad h=5\text{m}; \quad \rho_{\text{v\acute{ı}z}}=10^3\text{kg/m}^3$$

KÉRDÉSEK: a) Mekkora a vízszög eltérülési szöge? $\alpha=?$

b) Mekkora a kötélerő? $F_{\text{kötél}}=?$ [N]

MEGJEGYZÉS: Kérem, hogy az ábrába berajzolt (x,z) koordinátarendszert használja és rajzolja be az ábrába a megoldásához használt ellenőrző felületet!

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

5V. FELADAT

(NE oldja meg, ha 2015 őszi normál kurzus hallgatója!)

Az amerikai űrsiklót hordozó BOEING-747 repülőgép („747 Shuttle Carrier Aircraft (SCA)”) a saját tömegén ($m_1=145$ tonna) túl az űrsikló $m_2=113$ tonna tömegét is hordozta. Szélcsendben, állandó magasságot és állandó v repülési sebességet tartva a gépegyüttesre jellemző felhajtóerő-tényező $0,5$ értékű, siklószám (c_f/c_e) pedig $S=10$ értékű. A gépegyüttesnek $A_{ref}=550\text{m}^2$ az összes referencia felülete. ADATOK: $\rho_{lev}=1\text{kg/m}^3$; $g=10\text{N/kg}$.

KÉRDÉSEK:

- Határozza meg ekkor a gépegyüttes repülési sebességét, az aerodinamikai ellenállás- és felhajtóerőt és az ellenállástényezőt!
- Számítsa ki, hogy ekkor a repülőgép 4db hajtóművét egyenként mekkora F_T [N] tolóerővel kell működtetni!

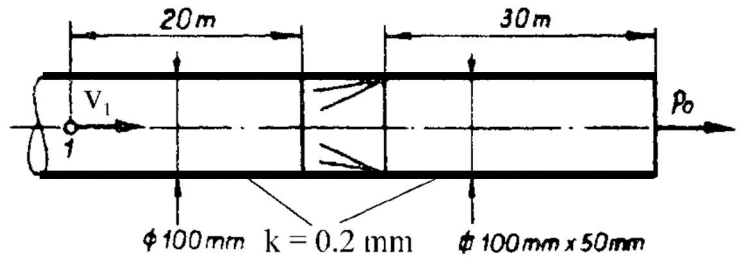

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

5N. FELADAT

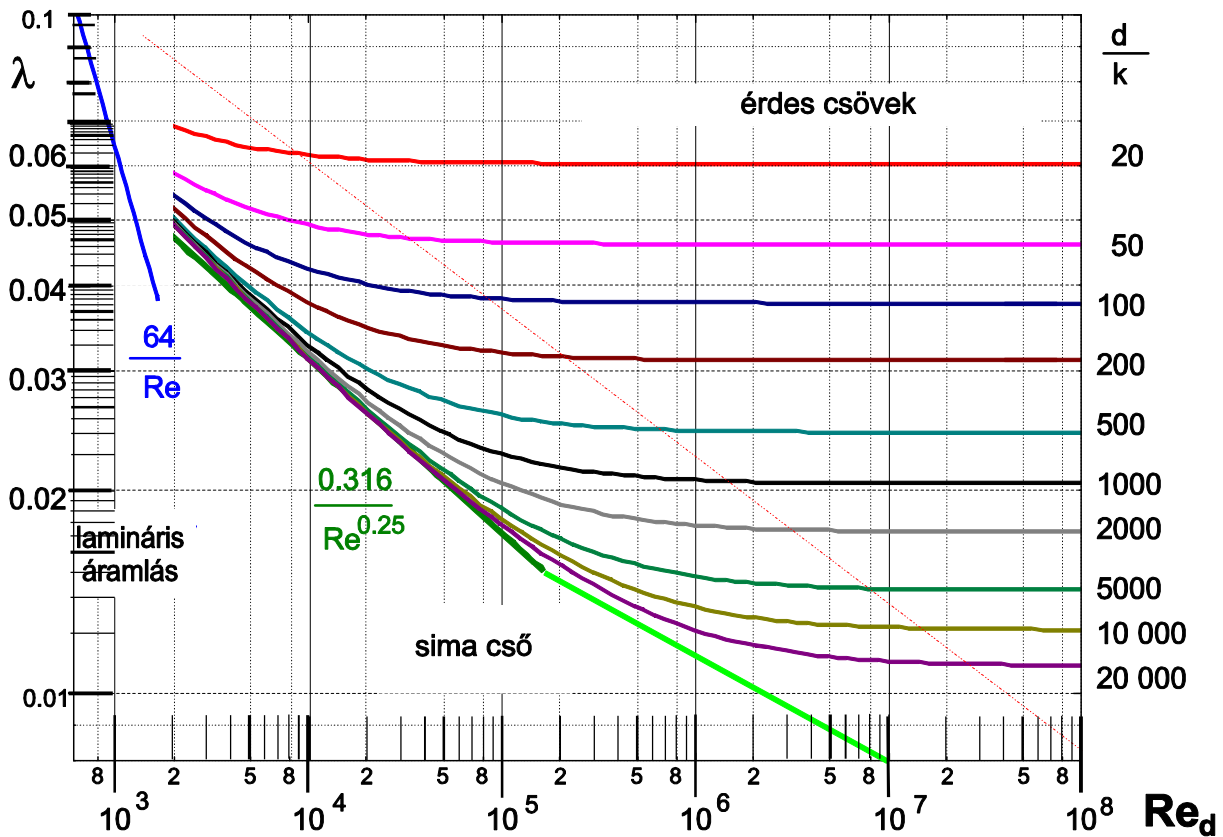
(NE oldja meg, ha vizsgakurzus hallgatója!)

A kör keresztmetszetű ($\varnothing D_1=100\text{mm}$) és $L_1=20\text{m}$ hosszú légcsatorna egy veszteségmentes átmeneti szakasszal csatlakozik a téglalap keresztmetszetű ($A_{\square}=100\text{mm} \times 50\text{mm}$), $L_2=30\text{m}$ hosszú csatornához, amely a végén a p_0 nyomású szabadba nyílik. A légcsatornák tengelye vízszintes, belső faluk azonos ($k=0,2\text{mm}$) érdességű. A levegő a csatornát teljesen kitöltve áramlik az „1” keresztmetszetben ismert $v_1=10\text{m/s}$ átlagsebességgel. FELTÉTELEK: $\rho=\text{áll.}$; $\mu=\text{áll.}$, stacioner áramlás

ADATOK: $v_1=10\text{ m/s}$; $g=10\text{ N/kg}$; $\rho_{\text{lev}}=1\text{ kg/m}^3$; $\nu_{\text{lev}}=10^{-5}\text{ m}^2/\text{s}$; $p_0=10^5\text{ Pa}$

KÉRDÉSEK: a) Határozza meg a szakaszokra jellemző Re -számokat és λ cső súrlódási tényezőket!
b) Határozza meg az „1” pontbeli túlnyomást! (p_1-p_0)=?

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)